

DINAMICA POPULAȚIILOR CERBILOR ÎN ECOSISTEMELE FORESTIERE ALE REPUBLICII MOLDOVA

ȘCERBLIUC M. ^{1,2} ORCID: 0009-0008-4311-4936

SAVIN A. ^{3,4} ORCID: 0009-0004-6933-4196

NISTREANU Victoria ^{3,4} ORCID: 0000-0002-9726-9684

LARION Alina ^{3,4} ORCID: 0000-0002-5313-4518

¹*Societatea vânătorilor și pescarilor din Republica Moldova*

²*Școala doctorală Științe ale Naturii, USM*

³*Institutul de Zoologie, Universitatea de Stat din Moldova*

⁴*Societatea Teriologică din Republica Moldova*

e-mail: mihail.scerbliuc@mail.ru

INTRODUCERE

Cervidele reprezintă unele dintre cele mai importante specii de mamifere erbivore din ecosistemele forestiere europene, având un rol esențial atât în funcționarea ecosistemelor, cât și în gospodărirea resurselor cinegetice. Prin consumul vegetației lemnoase și ierboase, acestea influențează procesele de regenerare naturală a pădurilor, structura vegetației și dinamica habitatelor. În același timp, ele constituie o resursă cinegetică de valoare economică și conservativă.

În Republica Moldova, populațiile de cervide au înregistrat fluctuații importante în ultimele decenii, determinate de modificările intervenite în utilizarea terenurilor, reducerea suprafețelor forestiere, schimbările climatice, măsurile de conservare și programele de repopulare. În special după anul 2010 se observă o creștere evidentă a efectivelor, iar după anul 2018 dezvoltarea populațiilor de cerb cu pete devine deosebit de rapidă.

Scopul studiului constă în evaluarea evoluției numerice a populațiilor de cerb comun și cerb cu pete din ecosistemele forestiere ale Republicii Moldova și identificarea tendințelor necesare fundamentării unui management cinegetic durabil.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Evoluția generală a cervidelor. Analiza evoluției populațiilor pe intervalul 1982–2025 evidențiază două perioade distincte. Prima perioadă este caracterizată printr-un regres accentuat al efectivelor până în jurul anului 2000, când populațiile de cervide ating valori minime. Această reducere poate fi explicată prin presiunea antropică, diminuarea habitatelor forestiere, intensificarea braconajului și lipsa unor programe eficiente de repopulare.

Cea de-a doua perioadă, începută după anul 2012, marchează refacerea progresivă a efectivelor. Cerbul comun înregistrează o creștere constantă, în timp ce cerbul cu pete prezintă o expansiune exponențială după anul 2018.

Cervidele prezintă cea mai accentuată creștere numerică din zona Rezervației „Codrii” din ultimul deceniu, ceea ce demonstrează eficiența măsurilor de conservare, dar indică și apariția unor noi provocări privind capacitatea de suport a ecosistemelor forestiere.

În dinamica efectivelor animalelor paricopitate, în ecosistemele forestiere republicane, pe parcursul anilor 1982-2025 (fig. 1) observăm o depresie profundă către anii 2000 cu o creștere treptată la cervide și destul de bruscă, din anul 2019, la cerbul cu pete [2].

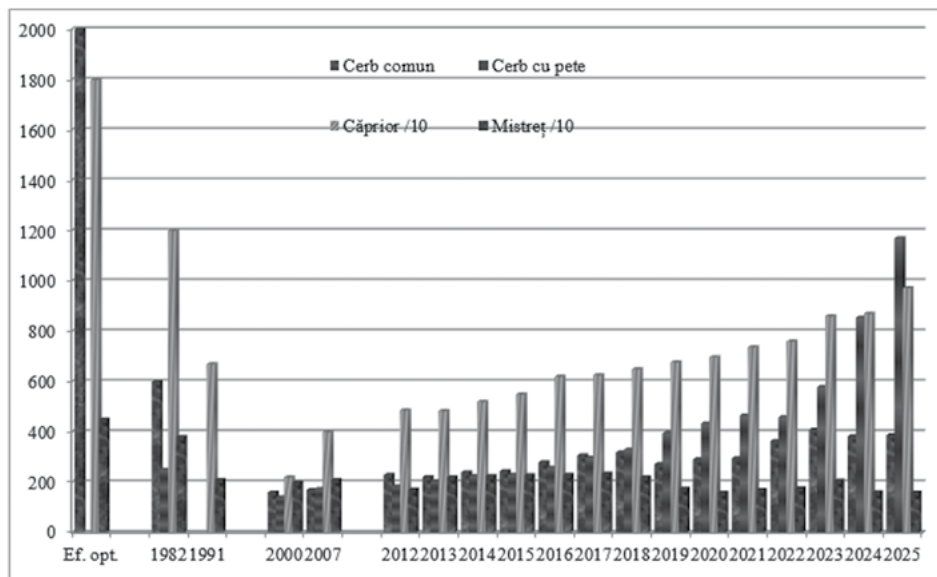

Figura 1. Dinamica efectivelor animalelor paricopitate în ecosistemele silvice pe parcursul anilor 1982-2024

Cerbul comun (*Cervus elaphus*). În perioada 2012–2025 efectivul cerbului comun aproape s-a dublat, crescând de la aproximativ 209 la 388 exemplare. Rata medie anuală de creștere de circa 6% demonstrează existența unei populații stabile și aflate într-un proces de dezvoltare lentă.

Distribuția teritorială nu este însă uniformă. Cele mai importante efective sunt concentrate în Rezervația Științifică „Plaiul Fagului”, Rezervația Științifică „Codrii”, ÎSC Strășeni. Alte întreprinderi silvice prezintă efective reduse, ceea ce indică existența unor diferențe semnificative privind calitatea habitatelor și gradul de protecție.

Pe parcursul a 14 ani (2012-2025) efectivul a crescut de la 209 la 388 cerbi (cu 86%), fapt asigurat de o creștere medie anuală de circa 6,1% (fig. 2), iar la un spor mediu anual posibil de circa 10%, efectivul ar putea fi de peste 750 cerbi. Densitatea medie în 2025 a populației cerbului comun este de 9,6 sp./1000 ha cu variații de la 1,6 sp./1000 ha (ÎS Tighina) la 41,1 sp./1000 ha (RN Plaiul Fagului).

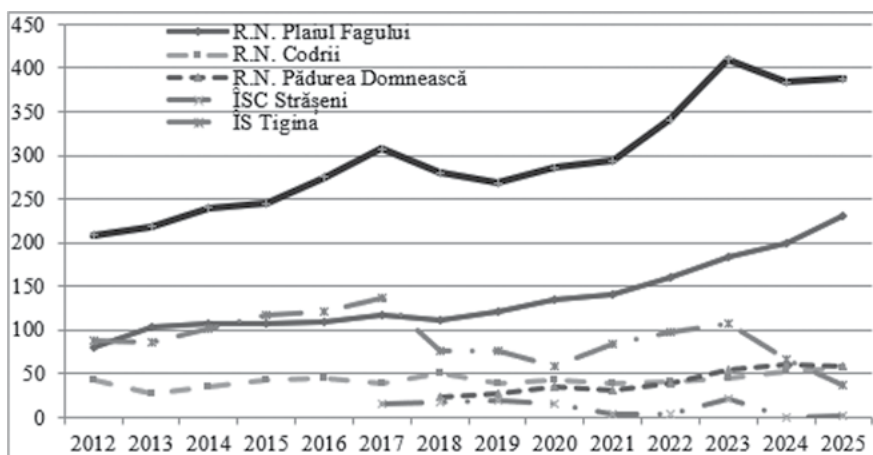

Figura 2. Dinamica multianuală a efectivelor (specimene)
Cerbului comun în populațiile ecosistemelor forestiere a R. Moldova

Cerbul cu pete (*Cervus nippon*) reprezintă specia cu cea mai rapidă dezvoltare dintre toate ungulatele. În numai 14 ani populația a crescut de peste șase ori, de la 182 la 1170 exemplare, corespunzător unei creșteri medii anuale de aproape 39%. Această evoluție este explicată prin adaptabilitatea ridicată la condițiile locale, succesul reproductiv superior, mortalitatea redusă, lipsa unor factori limitativi importanți. Expansiunea rapidă demonstrează capacitatea speciei de a coloniza eficient habitatele forestiere din Republica Moldova.

Densitatea medie în 2025 a populației este de 31,4 sp./1000 ha cu variații de la 0,9 sp. /1000 ha (IS Nisporeni-Silva) și 24 sp. /1000 ha (ÎSC Strășeni) la 114,6 sp. /1000 ha (RN Codrii). În perioada anilor 2012-2025 efectivul cerbului cu pete a crescut cu 543%, de la 182 la 1170 specimene (fig. 3), având o creștere medie anuală de 38,8% (de 6,4 ori mai mare în raport cu această creștere la cerbul comun).

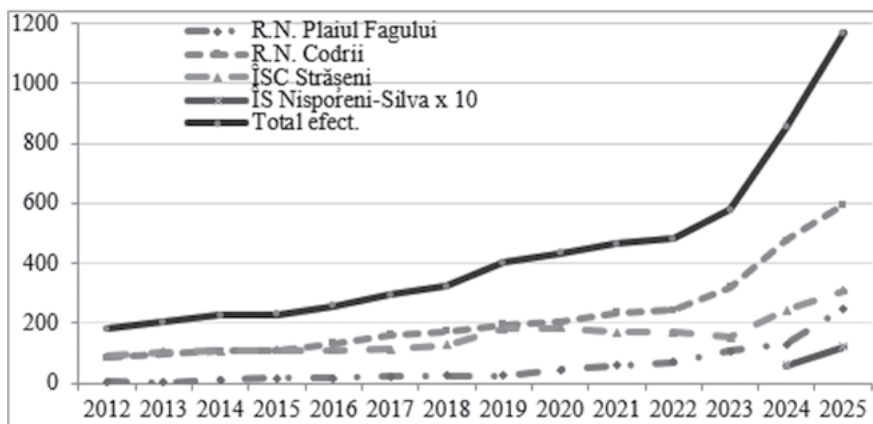

Figura 3. Dinamica multianuală a efectivelor (specimene)
Cerbului cu pete în populațiile ecosistemelor forestiere a R. Moldova

În ecosistemele forestiere republicane populate cu cerbi (circa 87 mii ha) în 2025 numărăm circa 1560 cerbi (fig. 2, 3) cu o densitate medie de 18 cerbi la 1000 ha. În zona Codrilor Centrali la o suprafață de circa 37 mii ha (RN Codrîi - 5,2 mii ha, RN Pădurea Domnească-5,9 mii ha, RN Plaiul Fagului- 5,6 mii ha, ISC Strășeni- 13 mii ha, ÎS Nisporeni-Silva-13,7 mii ha) populează peste 1450 cerbi cu o densitate medie de circa 40 cerbi la 1000 ha, mult peste capacitățile de suport ale ecosistemelor populare. Totodată, în rezervațiile științifice din zona de centru, populațiile simpatrice de cerbi au densități medii de 85,7 sp. /1000 ha în R.N. “Plaiul fagului” și 125,4 sp. /1000 ha în RN „Codrîi”. Densitățile optime pentru cerbi, conform capacităților de suport a ecosistemelor forestiere naționale, pot varia de la 12 la 30 sp./1000 ha cu o medie de peste 20 sp./1000 ha și ar putea popula circa 3000 cerbi pe o suprafață de circa 150 mii ha.

În anul 2012 efectivele celor două specii erau apropiate. După anul 2018 ritmul de creștere al cerbului cu pete devine semnificativ superior celui al cerbului comun. În anul 2025 efectivul cerbului cu pete depășește de aproximativ trei ori efectivul cerbului comun. Această modificare poate conduce, pe termen lung, la schimbări importante în structura comunităților de erbivore și la intensificarea competiției pentru resurse.

În Rezervația „Codrîi” pe parcursul efectivul cerbului comun este inferior celui cu pete și are o creștere medie anuală neînsemnată, de doar 1,8%, cu variații de la 28 la 56 specimene, în contrast cu cerbul cu pete, efectivul căruia a crescut cu 600% - de la 85 specimene la 596 (42,8% în mediu anual) (fig. 4), având actual astfel o superioritate numerică de 10,6 ori [1, 3].

Rezervația „Codrîi” constituie cel mai reprezentativ exemplu privind modificarea structurii populațiilor. În timp ce efectivul cerbului comun a rămas relativ stabil, cerbul cu pete a înregistrat o dezvoltare spectaculoasă, ajungând la aproape 600 exemplare. Raportul numeric dintre cele două specii depășește de zece ori valorile inițiale, ceea ce indică o dominanță clară a cerbului cu pete. Această situație necesită evaluarea atentă a impactului asupra regenerării naturale a pădurilor și asupra celorlalte specii erbivore.

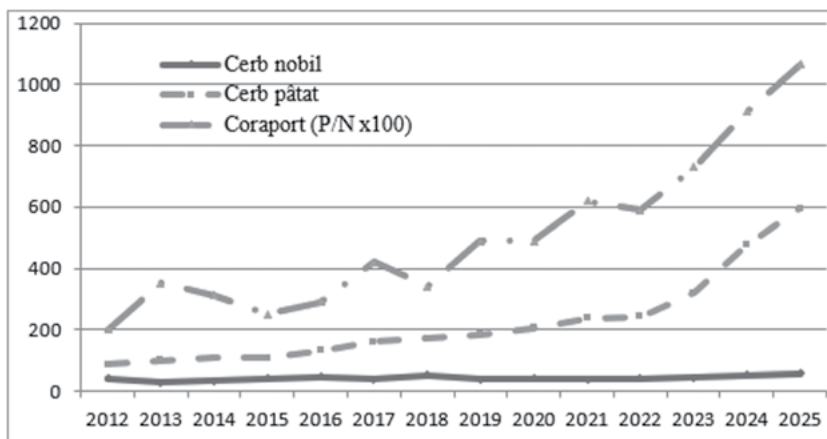

Figura 4. Dinamica numerică a cerbilor în ecosistemele forestiere a R.N. „Codrîi” pe parcursul perioadei 2012-2025

Implicații pentru managementul cinegetic. Rezultatele cercetării demonstrează necesitatea aplicării unui management adaptiv al populațiilor de cervide. În primul rând, este necesară monitorizarea anuală standardizată a efectivelor și actualizarea permanentă a estimărilor privind densitatea populațiilor. În al doilea rând, în zonele unde densitățile depășesc capacitatea de suport a habitatelor, se recomandă redistribuirea efectivelor și aplicarea unor măsuri de reglare numerică. O altă direcție importantă constă în extinderea suprafețelor populate prin programe de colonizare controlată, astfel încât populațiile să fie distribuite mai uniform la nivel național. În același timp, este necesară monitorizarea relațiilor dintre cele două specii de cervide pentru a evalua eventualele efecte competitive și impactul asupra biodiversității forestiere.

CONCLUZII

Pe parcursul anilor 2012-2025 în ecosistemele forestiere republicane coraportul dintre efectivele cerbului cu pete și celui comun a crescut de la 87 la 301, cu salturi importante după anul 2018 și îndeosebi în ultimii trei ani.

Studiul demonstrează că populațiile de cervide din Republica Moldova se află într-o etapă de dezvoltare accentuată, însă ritmul de creștere diferă considerabil între cele două specii analizate. Cerbul comun prezintă o evoluție stabilă și moderată, în timp ce cerbul cu pete înregistrează o expansiune foarte rapidă, devenind specia dominantă în unele ecosisteme forestiere.

Densitățile ridicate înregistrate în anumite rezervații depășesc capacitatea optimă de suport a habitatelor și pot influența procesele naturale de regenerare a pădurilor. În aceste condiții, managementul viitor trebuie orientat spre menținerea echilibrului dintre conservarea biodiversității, capacitatea de suport a ecosistemelor și utilizarea durabilă a resurselor cinegetice.

Notă: Studiul a fost realizat în cadrul subprogramului USM 010701 și proiectului doctoral „Speciile sedentare de vânat din Republica Moldova – biologie, ecologie și gestionare durabilă”.

BIBLIOGRAFIE

1. Savin A., V. Caisîn, G. Chiriță. Dinamica efectivelor și activității copitatelor în ecosistemele forestiere a R. Moldova. Simpozionul științific internațional-50 ani de la fondarea Rezervației „Codrii”. Lozova-2021, p. 342-347.
2. Savin A. Specii de importanță cinegetică din fauna Republicii Moldova. Chișinău, 2024, 232 p. ISBN 978-9975-3660-7-6
3. Glavan-Caranghel T. Manic Ș., Nistoreanu V., Sitnic V., Savin A. Analiza dinamicii populațiilor de cervide din rezervația Naturală “Codrii”. Conferință națională cu participare internațională “Integrare prin cercetare și inovare”. USM, Chișinău 6-7 noiembrie 2025, p. 431- 439.